

VALİLİK GENELGESİ

(Sivil İnsansız Hava Araçları ve Amatör Havacılık Faaliyetleri Kapsamındaki Hava Araçlarının Uyacağı Usul ve Esaslar)

GENELGE NO : 2019 / 01

İlgi : a) 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu

b) 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu

c) 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu

d) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

e) 5326 sayılı Kabahatler kanunu

f) 12.06.2017 tarihli İnsansız Hava Aracı Sistemleri Talimatı (SHT-İHA)

g) 09.01.2016 tarihli Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliği (SHY-6C)

h) İçişleri Bakanlığının 14.03.2016 tarihli İnsansız Hava Aracı Sistemleri konulu yazısı.

İçişleri Bakanlığı İl İdaresi Genel Müdürlüğünün 14.03.2016 tarih ve 23635644-530-E.1831 sayılı yazısı ve ekinde Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün İnsansız Hava Aracı Sistemleri Talimatı (SHT-İHA) uyarınca mülki idare amirlerine verilen yetkilerin kullanılmasında göz önünde tutulması gereken hususlar açıklanmıştır.

Bu kapsamda Denizli ili Hava Sahasında Sivil İnsansız Hava Araçları (İHA) ve Amatör Havacılık Faaliyetleri Kapsamındaki Hava Araçlarının kullanılmasına ve benzeri yapısal özellikler gösteren insansız hava araçları (İHA) ile yapılacak eylemlerin önlenmesi amacıyla bahse konu talimat (SHT-İHA) ile yasaklanan yerler ile stratejik ve ekonomik öneme haiz noktalara, güvenlik güçlerine, kamu araç ve binalarına, AVM'lere, havalimanlarına, otogarlara, açık hava etkinlikleri gibi halkın toplu olarak bulunduğu yerlere, örgütün hedefindeki kişi veya kurumlara yönelik eylem amaçlı keşif, gözetleme ve saldırı faaliyetlerinde bulunabileceği göz önünde bulundurularak riskli olduğu değerlendirilen yer ve alanlarda; İHA uçurulmasının mülki idare amirlerine tanınan yetkiler ile yasaklanması ve yasaklanan bölgelere ilişkin aldıkları kararları 5442 sayılı İl İdaresi Kanunun 11-C, 32-Ç maddelerince belirlenerek ilan edilmesi, yasağa aykırı olarak yapılan uçuşların önlenmesi için tedbirlerin alınması, bu kararlara uymayan İHA kullanıcıları ve işletici için 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 144'üncü maddesine göre işlem yapılması gerektiği anlaşılmıştır.

İHA işleticisi ve pilotu İHA'nın terör saldırılarında veya kamunun güvenliğini tehlikeye düşürecek herhangi bir yasadışı eylemde kullanılmasını önlemek amacıyla İHA sisteminin ve aracının dışarıdan müdahalelere karşı güvenliğini sağlamakla ve İnsansız Hava Aracı Sistemleri Talimatı (SHT-İHA) EK-2 de belirtilen güvenlik taahhünamesindeki tedbirleri almakla yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Mevzuatımızca Sivil İnsansız Hava Araçlarının ve Amatör Havacılık Faaliyetleri kapsamındaki uçuşlarla ilgili düzenlemelerin Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne verildiği, mevzuat kapsamındaki hususlara ve getirilen yasaklamalara uyulmadan yasak alanlar üzerinde uçuş yapılmasının, tehlikeli madde taşınmasının, fotoğraf ve film çekilmesinin uygun olmadığı, belirlenen kuralların ihlali halinde bu araçların radarda da görülmemesi ihtimali karşısında telafisi mümkün olmayan durumların vukuu bulabileceği değerlendirilmiştir.

KONU İLE İLGİLİ İLGİ SAYILI MEVZUATIMIZDA:

AMATÖR HAVACILIK FAALİYETLERİYÖNETMELİĞİNİN (SHY-6C)

“Havacılık güvenliği” başlıklı 14. Maddesinde;

(1) “Amatör havacılıkta kullanılan hava araçlarının güvenliğinden pilot sorumludur. Hava aracı sahibi/pilot hava aracının kaçırılması, ele geçirilmesi, çalınması veya patlayıcı yüklenerek terörist saldırılarda kullanılmasını önleyecek her türlü tedbiri alır. Bu alanlarda alınacak güvenlik tedbirleri, bölgenin güvenliğinden sorumlu kolluk kuvvetleri ile koordine edilir. Bu tür faaliyetler Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programında belirtilen kurallar çerçevesinde yürütülür.” Hükmü,

(2) “Hava alanı dışındaki yerlerden kalkarak hava alanına inen hava araçları, hava alanı güvenlik otoritesi olan mülki idare amirliği tarafından diğer sivil havacılık faaliyetleri ile karıştırılmadan güvenlik kontrolüne tabi tutulur.” hükmü,

İNSANSIZ HAVA ARACI SİSTEMLERİ TALİMATI’NIN (SHT-İHA)

“Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 4.Maddesinin (1.) Fıkrasının

(c) bendinde “**Cok kalabalık bölge:** Meskun mahaller veya şehir, kasaba ve banliyö gibi yerleşim sahaları, sanayi bölgesi, ticaret alanı, gümrük kapıları ve sahaları gibi içerisinde yüksek yoğunlukta insan bulunan bölgelerini”,

ç) bendinde “**Devlet insansız hava aracı:** Devletin askerlik, güvenlik, istihbarat, gümrük ve orman yangınları ile mücadele hizmetlerinde kullandığı hava araçlarını”,

(j) bendinde “**İnsansız hava aracı:** İnsansız Hava Aracı Sisteminin bir bileşeni olarak işletilen, aerodinamik kuvvetler aracılığıyla sürekli uçuş yapma yeteneğinde olan, üzerinde pilot bulunmaksızın uzaktan İHA pilotu tarafından kontrol edilerek veya otonom operasyonu İHA pilotu tarafından planlanarak uçurulan ya da havada kalabilen hava aracını”,

(l) bendinde “**Kalabalık bölge:** Yayla benzeri geçici yerleşim yerleri ile köy ve mezralar, yoğun olmayan insan varlığı bulunan turistik ve tarihi tesisler/alanlar, piknik, miting, konser, spor faaliyetleri gibi maksatlarla kullanılan bölgeler, yüzme, deniz sporları gibi amaçlarla kullanılan kıyı şeritleri ile iç sular, otoyollar ve demiryolları gibi içerisinde yoğun olmayan kalıcı veya geçici yoğunlukta insan ve taşıt bulunan bölgeleri,” ifade eder.

“Sorumluluk ve Sigorta” başlıklı 10.maddesinin;

(1.) fıkrasında “Tüm İHA ve sistemlerinin işleticiler/sahipleri üçüncü şahıslara verecekleri zararlardan sorumludur.” hükmü,

(2.) fıkrasında “25 kg üstü İHA ile **ağırlığına bakılmaksızın ticari faaliyet gerçekleştiren İHA için**, 15/11/2005 tarihli ve 259994 sayılı Türk Hava Sahasında Uçuş Yapan Türk ve Yabancı Sivil Hava Araçlarının Yaptırması Gereken Üçüncü Şahıs Mali Mesuliyet Sigortası Yönetmeliğine göre sigorta yaptırılır ve **sigortasız uçuş yapılmaz.**” hükmü,

“Uçuş izni gereklilikleri” başlıklı 17. Maddesinin;

(1.) fıkrasının (a) bendinde İHA0 ve İHA1 sınıfı İHA’lar için; “ **... Mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından yasaklanan yer ve zamanlarda uçuş yapmak yasaktır.**” hükmü,

(c) bendinde “**Meskun mahal, kalabalık veya çok kalabalık bölgelerde, yapılacak her türlü uçuşlarda 5 işgünü öncesinden Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yer alan Uçuş İzni Talep Formu ile başvuru yapılır.**” hükmü,

(ç) bendinde “**Başvurulara ilişkin ilgili sivil ve askeri kurumlardan olumlu görüş alınmasını müteakip söz konusu sahaların NOTAM ile tüm hava sahası kullanıcılarına duyurulması sağlanır. Söz konusu taleplere ilişkin ilgili kurumlardan olumsuz görüş alınması veya Genel Müdürlük tarafından uygun görülmemesi halinde uçuş izni verilmez.**” hükmü,

(f) bendinde “**Uçuş izni alınması halinde; işletici/pilot/shahıs tarafından Türkiye AIP’sinde yer alan hükümlere ve belirtilen diğer kurallara uyulması zorunludur.**” hükmü,

“Uçuşa yasak bölgeler” başlıklı 18. Maddesinde,

(1.) fıkrasında aşağıda yer alan bölgelerde risk analizi yapılmadan ve Genel Müdürlükten izin alınmadan herhangi bir sınıftaki İHA ile uçuş yapılması yasaktır:

a) İrtifaya bağlı olmaksızın havalimanlarında, en yakında bulunan pistin kenarından 5 NM (9 km) mesafeden daha yakın sahada,

b) İrtifaya bağlı olmaksızın seyrüsefer yardımcı cihazları, heliport, heliped, hava parkı. Genel Müdürlük resmi internet sitesinde yayınlanmış olan denize/iniş kalkış alanları, vb. merkez olmak üzere 5 NM (9 km) yarıçaplı sahada,

c) İrtifaya bağlı olmaksızın çok kalabalık bölgeler ve kalabalık bölgeler üzerinde,

ç) Türkiye AIP’si ENR 5.1 bölümünde yer alan “Yasak. Tahdidi ve Tehlikeli Sahalar”da,

d) Askeri binalar ve tesisler, cezaevi, akaryakıt depolan ve istasyonları, silah/fişek fabrika ve depoları gibi kritik yapı, tesis ve varlıkların çevresinde;

e) NOTAM ile ilan edilen sahalarda.

(2.) fıkrasında arama, kurtarma ve afet gibi öngörülemeyen acil durumlarda, Genel Müdürlük ile gerekli koordinasyonun sağlanması kaydıyla istisnai olarak Uçuş İzni verilebilir.”, düzenlemesi,

“Uçuş Şartları ve alan gereklilikleri” başlıklı 19.Maddesinde

(4.) fıkrasında “Tüm Kategorideki İHA sistemleri için özel mülkiyet sahası üzerinde mülkiyet sahibinden izin alınmadan uçuş yapılmaz.” hükmü,

“Güvenlik” başlıklı 25. Maddesinin;

(1.) fıkrasında; “İHA işleticisi ve pilotu, İHA’nın terör saldırılarında veya kamunun güvenliğini tehlikeye düşürecek herhangi bir yasadışı eylemde kullanılmasını önlemek amacıyla İHA sisteminin ve aracının dışarıdan müdahalelere karşı güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.”,

(2.) fıkrasında; “İHA operasyonlarını uygunluğunun Genel Müdürlük ve/veya ilgili mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından denetlenebilir.” hükmü,

“İzinsiz Operasyon” başlıklı 26.Maddesinin;

(1.) fıkrasında “Genel Müdürlükten izin almayı gerektiren operasyonlar için izin alınmadan İHA uçuşu yapılması ve verilen yetkiler ile belirlenen hava sahaları dışında operasyon gerçekleştirilmesi hallerinde ilgili şahıs ve işletmeye 2920 sayılı Kanunun 5 inci kısmında yer alan ceza hükümleri uygulanır.” hükmü,

“Sorumluluklar, güvenlik ve yasaklar” başlıklı 27. Maddesinin

(1.) fıkrasında “2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunun “Yasaklar” başlıklı 93üncü maddesinde yer alan hükümlerin ve bu talimatın aksine hareket edilmesi, SHY-İPC (Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik) kapsamında cezai yaptırımlara tabiidir.” hükmü,

(4.) fıkrasında “İHA sahibi ve pilotu özel hayatın gizliliği ve mahremiyeti konusuna özen gösterir. Aksi halde 26/09/2014 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun ilgili maddeleri kapsamındaki hükümler uygulanır.” hükmü,

C. 2920 SAYILI TÜRK SİVİL HAVACILIK KANUNU’NUN

“İnsansız hava araçları” başlıklı 144.maddesinde;

“İnsansız hava aracı satan şirketlerin sorumlu işleticileri ve yöneticileri, satılan araç bilgileri ile satın alanların kimlik bilgilerini usulüne uygun şekilde tutmak ve azami kalkış ağırlığı beşyüz gram (dahil) üzerindeki insansız hava araçları ile ilgili bilgileri, aynı gün içinde Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan kayıt sistemine kaydetmek zorundadır. Bu kayıtlar, suç işlenmesinin önlenmesi ve suç soruşturmalarında kullanılmak üzere kolluk

birimleriyle paylaşılır.” Hükümü,

“**Yasaklar**” başlıklı 93. Maddesinde Uçuş sırasında;

(d) bendinde “Fotoğraf çekme yasağı olan yerlerin fotoğrafını çekmek,”

(e) bendinde “Herhangi bir madde veya nesneyi çekmek veya uçağın nizami kullanılma şeklinin dışında taşımak,”

(g) bendinde, “Silah, cephane, her nevi harp malzemeleri, patlayıcı, yanıcı, tahrip edici ve aşındırıcı madde, zehirli gaz, nükleer yakıt, radyoaktif madde, can ve mal güvenliği yönünden tehlikeli olduğu saptanmış her nevi katı, sıvı ve gaz halinde madde taşımak,”

(h) bendinde, “Görülen hizmetin ve içinde bulunulan durumun gerektirdiğinin dışında yayın ve haberleşme yapmak yasaktır.” hükmü,

Ç. 2565 SAYILI ASKERİ YASAK BÖLGELER VE GÜVENLİK BÖLGELERİ KANUNU’NUN

“**Güvenlik bölgelerinde uygulanacak esaslar** ” başlıklı 21. Maddesinin (1.) fıkrasının

(e) bendinde “(Ek: 26/2/2008-5740/1 md.) Askeri güvenlik bölgesi olarak tespit edilen, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait kışla, kıta, karargâh, kurum, ordugah gibi tesislerin, fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile ilgili birlik komutanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.” hükmü belirtilmektedir.

İLGİLİ MEVZUATLARA UYULMAMASI DURUMUNDA:

2920 SAYILI TÜRK SİVİL HAVACILIK KANUNU’NUN

“**İnsansız hava araçları**” başlıklı 144.maddesinde;

“.....aykırı hareket edenler ile yurtdışından bireysel olarak getirdiği veya yurtiçinde devraldığı aracı en geç üç gün içinde sisteme kaydettirmeyenlere beşbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

Kayıt esnasında gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar veya veri girişi yapanlara onbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca belirlenen kurallara aykırı olarak veya mülki idare amirlerince belirlenen alanlar dışında insansız hava aracı uçuran kişilere bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

Yukarıda sayılanlar dışında kalıp da Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün insansız hava araçları ile ilgili koyduğu kurallara ve bu kapsamda sivil havacılığı düzenlemek maksadıyla

alacağı önlemlere uymayanlara bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

Belirlenen alanlar dışında insansız hava aracı uçuranlara uygulanacak idari para cezaları mahallin mülki idare amirince, diğer idari para cezaları ise Sivil Havacılık Genel Müdürü tarafından uygulanır.” hükmü,

B. 5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU’NUN

11/C maddesinde, “İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu güvenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindendir. Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır. Bu hususta alınan ve ilan olunan karar ve tedbirlere uymayanlar hakkında 66 ncı madde hükmü uygulanır.” hükmü,

66.maddesinde, “İl genel kurulu veya idare kurulları yahut en büyük mülkiye amirleri tarafından kanunların verdiği yetkiye istinaden ittihaz ve usulen tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlerin tatbik ve icrasına muhalefet eden veya müşkülât gösterenler veya riayet etmeyenler, mahallî mülkî amir tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmü uyarınca cezalandırılır. (Ek cümle: 27/3/2015 - 6638/16 md.) Ancak, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini tehlikeye düşürecek toplumsal olayların baş göstermesi hâlinde vali tarafından kamu düzenini sağlamak amacıyla alman ve usulüne göre ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davranışlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.” hükmü,

C. 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU’NUN

“Trafik güvenliğini tehlikeye sokma” başlıklı 179. Maddesinin 2. fıkrasında; “Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşım araçlarını kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare eden kişi, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” hükmü,

Ç. 5326 SAYILI KABAHAATLER KANUNU’NUN

“Emre aykırı davranış” başlıklı 32. maddesinde, “Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası İdari para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir...” hükmü, yer almaktadır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde Valiliğimizce Denizli ilinde alınan tedbirlerin gözden geçirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Bu nedenle; 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ile İnsansız Hava Aracı Sistemleri Talimatı (SHT-İHA) ve Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliği uyarınca Denizli ili sınırları içerisinde İnsansız Hava Aracı Sistemleri Talimatı’nın (SHT-İHA) 18. maddesinde sayılan uçuşa yasak bölgeler de dahil olmak üzere ekte koordinatları belirtilen yer

ve binaların hava sahasında, resmi/milli bayramlar ve anma günleri gibi devlet büyüklerinin katıldıkları programlar, toplantı ve gösteri yürüyüşleri ile mahalli seçimlere yönelik propaganda yapılan meydan ve alanlarda 3000 metre menzile ve 1000 metre irtifaya kadar; kolluk kuvveti tarafından kullanılan İHA'lar haricinde sivil insansız hava araçları ve amatör havacılık faaliyetleri kapsamındaki araçlar ile uçuş yapılması yasaklanmıştır.

Ancak;

Bu bölgelerde Valilikten, gerekiyorsa diğer kamu kurum ve kuruluşlarından ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden izin almak kaydıyla kolluk gözetim ve denetiminde sınırları belirlenerek münhasıran uçuş izni verilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin amatör havacılığı desteklemek amacıyla kurdukları alanlarda; sivil insansız hava araçlarının uçurulmasına, bu alanların koordinatlarının ve uçuş yüksekliklerinin Valiliğe/Kaymakamlıklara bildirilerek izin alınması kaydıyla izin verilebilir. Bu izinlere uyulması ilgili kollukça denetlenir.

Yasalara uyulmadığının tespiti halinde ilgili kolluk kuvveti tarafından uçuş engellenerek durumun tutanağa bağlanıp. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne bildirilecek. Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulacak ve ilgili mevzuat hükümlerine göre de yasal işlem yapılması sağlanacaktır.

Yukarıda belirtilen emir ve yasalara uymayanlar hakkında; fiilleri ile ilgili olarak kanunlarda özel bir hüküm bulunmadığı takdirde 5442 sayılı İl İdare Kanununun 11/C ve 66. madde hükümleri gereği ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu. 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri uyarınca işlem yapılacaktır.

Bu Valilik Kararındaki hususlar görev ve sorumluluk alanları itibariyle kaymakamlıklar, belediyeler ve kolluk kuvvetleri tarafından mahallen ilan ettirilerek vatandaşlarımıza duyurulacaktır. Bu Valilik Kararındaki hususlar görev ve sorumluluk alanları itibariyle kaymakamlıklar, belediyeler ve kolluk kuvvetleri tarafından mahallen ilan ettirilerek vatandaşlarımıza duyurulacaktır. Valilik Kararının uygulanmasının temin ve takibi; Kaymakamlıklar, İl Jandarma Komutanlığı. İl Emniyet Müdürlüğü ve diğer resmi kurumlar tarafından yapılacak olup; İlerleyen zaman içerisinde uçuşa yasaklanan bölgeler ve uçuşa serbest bölgeler ile ilgili değişiklik söz konusu olduğunda bu durumlar Valilik tarafından tekrar duyurulacaktır.